

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Facilis Et Succincta S.S. Canonum Doctrina

Pirhing, Ehrenreich

Dilingæ, 1690

§. IX. De aliis nonnullis juramentis licitis, quæ obligant, & omnino servanda sunt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61641](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61641)

usuris, si debitor hoc iuravit, illicitam fecit repetitionem; nisi prius iuramenti talis relaxatio impetretur. *Arg. c. Ad audientiam 4 De his qua vi met. cau. Sc.* Quia iuramentum hoc, cum sine peccato servari possit, obligat, nisi nova causa repetendi superveniat, quo in casu cessat obligare prius factum iuramentum, quod strictæ interpretationis est. *Ad Nostram 20. h. t.* Et de iure postmodum exorturo intelligi non potest. Interim tamen certum etiam est, quod hoc iuramentum denuntiationem Evangelicam usurarii, ob delictum commissum, non impediatur, ad corrigendum scilicet delinquentem, & peccatum impediendum (cum iuramentum non fuerit de non denuntiando ad correctionem, sed de non accusando ad pœnam) ita ut parte etiam non petente, Iudex ex officio inquirere possit contra usurarium, in ordine ad restituendas usuras, & possit Iudex Ecclesiasticus edictum generale promulgare, quo præcipiatur sub censuræ interminatione, ut qui criminis usurarii, quamvis iuraverit, crimen se tale non manifestatarum, notitiam habent, illud deuntent, vel in iudicio de eo deponant.

§. VIII.

An iuramentum vi, ac metu extortum, vel dolo aut errore præstitum obliget, ac servandum sit?

Si possit absque peccato jurantis impleri iuramentum, quod gravi metu injustè incusso extortum est, obligat illud, nisi vel à parte, cui factum est tale iuramentum remittatur illud, vel à legitimo Superiore relaxatum sit. *c. Si vero 8.*

Sc. Verum 15. h. t. Metus etiam quamvis gravis sit, & sit injustè incussus, non tollit absolute voluntarium, ut ex dictis jam patet; neque tamen efficaciter etiam præjudicium facit juranti, quamvis metu levi tantum extortum sit, aut in observatione illius tantum venialiter peccaretur, in favorem illius, qui per metum talem iuramentum tale extorsit, ne hic ex malitia sua commodum habeat.

Si tamen ex errore & dolo præstitum iuramentum fuerit, & hic fuerit antecedens, sive causam contractui dederit, verseturque circa substantiam rei juratæ, nullum tale iuramentum, & irritum est, nec relaxatione indiget, cum error talis, aut dolus omnem consensum tollat, si verò sit circa qualitates, sive circumstantias tantum accidentales, iuramentum est validum, nisi qualitates tales redundent in substantiam rei, de qua Theologi Morales videri possunt.

§. IX.

De alijs nonnullis iuramentis licitis, qua obligant, & omnino servanda sunt.

PRIMO obligatur suo iuramento debitor, qui expressè, vel tacitè iuravit Creditori, quod super re oppignorata, ob fructus ex ea perceptos, & consumptos, nullum gravamen, aut molestiam ei illaturus sit, neque pignus repetiturus, donec pecunia mutuo accepta sit illi soluta. *c. Ad nostram 7. h. t.* Secundo obligantur suis iuramentis Abbat & Monachi, qui pro sui Monasterii debito iuraverunt, quod velint obsides (minus rigidè sumendo hoc nomen) manere interim, dum debitum sit solutum, uti & si de-

X x 2

iussor

iusiores, qui iurancunt Creditorem se velle indemnem, prout statuitur in *c. Ex rescripto 9. h. r.* Tertio obligatur suo iuramento, qui iuravit, quod iura Ecclesie alicuius pro viribus suis defendere velit, ita ut si deinde recurrente necessitate sub iuramenti debito requisitus eam non defendat, sed ad Superiorem appellet, a peritio non excusetur, nisi alia eum difficultas succurrere Ecclesie impediatur (prout statuitur in *c. Brevis. 17. h. r. Jun-Elâ Gloss. V. Difficultas*) aut Ecclesia nolit eam v. g. constitutam pensionem dire huic, qui defensorum se, sub conditione pensionis illius solvendæ iuravit, aut hic per alium æque idoneum iura Ecclesie defendere velit, aut causam manifestè iniquam foveat Ecclesia: in his enim casibus, cum in eorum aliquibus sine peccato observari non possit iuramentum, aut sine corporalis salutis interitu, vel Ecclesia conditionem positam implere nolit, aut hic, qui iuravit, per æquè idoneum obligationi suæ satisfacere velit, factum iuramentum non obligat,

SECTIO II.

De Iuramento litis decisivo.

§. I.

An iuramentum litis decisivum à Iudice, vel à parte alteri litiganti deferri possit?

Iudex potest ex officio parti litiganti, Actori vel Reo iuramentum litis decisivum deferre, nec à parte ut sic delatum recusari potest, nisi causam recusandi habeat, eamque alleget, & probet;

aut nisi iuramentum tale à Iudice sit delatum alteri parti litiganti referre velit, prout constat ex *c. Iuramentum 38. h. r.* Quia potissimum litium expediendum remedium est, si alize probationes desint iuramentum. Sufficit autem causæ recusandi tale delatum iuramentum plures, is scilicet, cui defertur iuramentum rei probatus sit; vel probabilem oblivionem alleget; vel actio sit talis, quæ non potest quis conveniri; vel si actor probavit suam intentionem, vel si aliter nihil probante, reus sit absolvendus.

Si tamen pars parti iuramentum in iudicio deferat, quod fieri potest ex *c. Iuramentum*, patet, simpliciter a parte, cui defertur recusari potest, vel deferri potest, neque enim una pars alteram, in quam potestatem habet, compellere potest, ad iurandum, & consequenter simpliciter hoc sic delatum recusari potest, refertur tamen etiam potestatis æquum est, ut hic patiatur legem quam ipse tulit. *c. Cum omnes 6. de Casibus*. Ita ut nisi relatum taliter probatum ex juris dispositione in causa principalis non amplius audiatur, sicuti reus, à delatum à Iudice iuramentum nec probare velit, nec referte, pro confesso habetur. Exipiuntur tamen casus, quo per probationes suam causam probare vel Reus, vel quo Actor super facto aliter quod plene probare non potest, iuramentum Reo defert, vel versetur iudicium circa causam famosam furti v. g. excipit Pontifex in *cit. c. Iuramentum*. In quo casu reus per se quæ notitiam habet, quàm Actor, & consequenter delatum sibi iuramentum referre non potest.